

Христос рождається. Славимо його!

Юлія Петренко. Різдво. 2015. Ліплення, синтетична маса. 60x80

Віфлеємська зоря сяє сьогодні над світом і об'єднує всіх українців на етнічних і чужих теренах. Адже для нас любов до Бога завжди поєднувалася з любов'ю до Батьківщини. Нехай це глибоке почуття буде не ностальгічним, а живим, дієвим, спрямованим на поширення царства Божого. Нехай ці різдвяно-новорічні дні подарують наснагу на нову радість, на творчі здобутки, на взаємоповагу та милосердя один до одного нашим добрим друзям в українських діаспорах Вірменії, Угорщини, Німеччини, Грузії, Сполучених Штатів Америки, Молдови, Естонії, Башкортостану, Канади, Білорусі, Латвії, Литви, Росії, Польщі, Казахстану, Придністров'я, Греції, Італії, Франції.

Будемо єдиними в помислах і ділах, бережимо, підтримуймо суспільну злагоду й гармонію в рідній Україні. Гуртуймося у вірі в щасливе майбутнє нашої Батьківщини, молимо Господа аби дав нам сили й наснагу примножити здобуте та гідно зустріти прийдешні роки.

У це велике свято любові й миру бажаємо всім міцного здоров'я, натхнення, нездоланності в українському поступі.

ЮВІЛЕЇ

Повернення Івана Кошелівця

Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, кафедра української літератури та журналістики, Центр гуманітарної співпраці з українською діаспорою Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя з нагоди 110-річчя від дня народження відомого літературознавця Івана Кошелівця провели на його батьківщині, в Ніжині, II Кошелівецькі читання.

Учасників привітав ректор вишу, доцент, кандидат історичних наук Олександр Самойленко. З доповідями виступили: доктор філологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту літератури

імені Т. Г. Шевченка НАН України Людмила Тарнашинська (тема «Можна одверто?» Дві колізії з дискурсу (без компромісності І. Кошелівця)), доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України НДУ імені Миколи Гоголя Євген Луняк (тема «Студії Івана Кошелівця в контексті розвитку української діаспорної історіографії Кирило-Мефодіївського товариства»), доктор філологічних наук, професор, завідувач відділу слов'янських літератур Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України Павло Михед (тема «Листування Ігоря Качуровського: виміри суб'єктивності»), кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України Світлана Луцій (тема «Іван Кошелівець та Юрій Лавріненко: до питання редакторської співпраці»).

Науковий співробітник Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України Наталія Єржиківська, виступаючи з темою «Рецепція Іва-

на Кошелівця на критичний дискурс шістдесятників», репрезентувала й передала до фондів університетської бібліотеки два томи видання «Українська літературна критика ХХ століття: антологія у двох томах» (науковий редактор Віталій Дончик): перша книга другого тому «Літературні дискусії другої половини ХХ століття» (упорядники та автори приміток і коментарів Т. Головань і Н. Єржиківська) містить відому статтю І. Кошелівця «Шестидесятники» (розділ «Дискусії довкола шістдесятників»).

Цікавими були також доповіді доктора філологічних наук, професора кафедри української літератури НДУ імені Миколи Гоголя Олександра Ковальчука «Микола Хвильовий і кубізм. «Я (Романтика)», кандидата філологічних наук, доцента, докторанта кафедри української літератури та компаративістики Київського університету імені Бориса Грінченка Галлини Шовкопляс «Нова інтерпретація життя генія або вульгарний фемінізм?! Про п'єсу Ірени Салецької-Коваль «Поганські свята», кандидата філологічних наук, провідного бібліографа Гоголезнавчого центру Олени Костенко «Феномен тілесності як форма психологічного буття в художньому світі В. Винниченка».

Вела Кошелівецькі читання директор Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя Надія Онищенко. Бібліографи підготували ювілейну виставку публікацій Івана Кошелівця.

Випускник і викладач Гоголівського вишу втретє повернувся в рідні пенати аби нагадати нам про високий рівень української літературної критики і спонукати до наукових розвідок.

Людмила ТАРНАШИНСЬКА

На фото: професор Павло Михед під час дискусії

ОСВІТА

«І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь»...

з Тарасом Шевченком і «Фулбрайтом»

Відкрита лекція-дискусія «Виклики в освіті та мистецтві в XXI столітті», з якою виступив Президент Інституту міжнародної освіти Алан Гудмен (Нью-Йорк, США) спровокувала багато запитань.

Перед поїздкою в Україну на запрошення Програми освітніх обмінів імені Фулбрайта професор дослідив історію встановлення пам'ятника Тарасові Шевченку у Вашингтоні. На його відкритті 26 червня 1964 року в присутності ста тисяч людей 34-й Президент США Дуайт Ейзенхауер наголосив, що Шевченко переконливо висловив невмирущу рішучість людини боротися за волю та її невгасиму віру в кінцеву перемогу. Тільки у волі можна знайти правильний шлях до людського поступу, щастя й самовиявлення.

Такий дипломатичний вступ пан Гудмен зробив для того, аби підкреслити велику роль українців у розбудові Америки. «Переважає більшість лауреатів Нобелівської премії не є з походження американцями», – сказав він. – І тому США виділяє великі кошти для наукових і мистецьких обмінів з іншими країнами аби залучити до себе талановитих учених».

Майбутнє освіти американець вбачає в інтернаціоналізації навчання. Дослідження показують, що студенти набувають знань не стільки в аудиторіях як у спілкуванні. «Отож, для того, щоб зрозуміти ваш Майдан ми повинні частіше чути українців у Вашингтоні та Києві», – зазначив Алан Гудмен.

З цією тезою погодилися представники вишів з Миколаєва, Ніжина, Харкова, Івано-Франківська й Києва, майбутні дипломати з Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Але нас насторожило, чи не призведе глобалізація до нівелювання національної самобутності. Тарас Шевченко став громадянином світу, пам'ятники йому поставлені більше ніж у ста країнах, тому що він є митцем глибоко національним, українським. І цим збагачує і філософську думку, і світове мистецтво.

Цікава ще одна теза, а саме: рушієм технологічного прогресу в XXI столітті є взаємодія мистецтва та науки. Вища освіта стає все більше міждисциплінарною. Ще 10 років тому сповідувалася одна група знань, один напрямок. Сьогодні ж поєднання математики й мистецтва використовується для розуміння фізичного світу.

Програма імені Фулбрайта – це програма освітніх обмінів, заснована 1946 року завдяки ініціативі тодішнього американського сенатора від штату Арканзас Джеймса Вільяма Фулбрайта. Її фінансує Державний департамент США з метою зміцнення культурно-академічних зв'язків між громадянами Сполучених Штатів та інших країн. Сьогодні вона діє в більш ніж 160 країнах світу. З 1992 року майже 1000 українців навчалися, стажувалися й проводили дослідження в США. Серед них і викладачі Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя: кандидат історичних наук Лариса Мицик, доктор філологічних наук Валентина Хархун, доктор географічних наук Валентина Смаль. Нещодавно вона повернулась із закордонного відрядження, в якому

перебувала на запрошення кафедри географії та Центру пострадянських досліджень (Havighurst Center) Університету Маямі (Miami University), що в місті Оксфорд штату Огайо США. Валентина Володимирівна не вперше відвідувала цей університет. Як стипендіат Програми академічних обмінів імені Фулбрайта у 2008/2009 навчальному році вона проходила в Університеті Маямі наукове стажування. Згодом два роки поспіль організувала перебування американських студентів, які прибули із Оксфорда до України за програмою «Навчання за кордоном» («Study abroad»). Програма перебування передбачала й відвідування НДУ імені Миколи Гоголя. Нинішній візит до США був пов'язаний із читанням серії лекцій для студентів та викладачів Університету Маямі. Тематика стосувалась українсько-російських відносин, російської гібридної війни в Україні, формування української національної ідентичності, місця України у світовому геополітичному просторі. Лекції були прочитані для студентів у рамках таких курсів як «Міжнародні відносини», «Культурна антропологія», «Глобальні сили та локальна різноманітність». Окрім того, з ініціативи Центру пострадянських досліджень лекція на тему «Російська гібридна війна в Україні» була прочитана для всіх охочих.

650 американців займалися в Україні науковою працею і викладали тут у вишах. У вересні 2017 року за підтримки Посольства США в Україні, Інституту міжнародної освіти та ректорату Гоголівського вишу випускниця Фулбрайтівської програми, професор, завідувачка кафедри загальної та соціальної психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Лариса Засекина виступила в нас із лекцією «Криза національного масштабу в Україні: від психічної травми до зцілення».

Міждисциплінарність й інтернаціоналізація руйнують кордони й сприяють кращому взаєморозумінню.

(Вл. інф.)

На фото: професор НДУ імені Миколи Гоголя Валентина Смаль

До 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Загартовані безсмертям

Державна архівна служба України, Центральний державний архів зарубіжної україніки, Фондація імені Олега Ольжича, Спілка архівістів України в Київському міському будинку вчителя представили документальну виставку до 100-річчя створення армії УНР та Дня захисника України.

Сьогодні, в умовах російської агресії на Сході України, представлені на виставці документи звучать як ніколи актуально, незважаючи на сто років, які відділяють нас від подій початку ХХ століття. В 1917 році прагнення українців заявити про себе як націю та створити власну державу зіткнулося з цілковитим неприйняттям ідеї незалежної України Росією – і так званою демократичною, представленою Тимчасовим урядом, і, згодом, – білогвардійською та більшовицькою. Суттєвою проблемою було й те, що керівництвом нового українського уряду із запізненням усвідомили важливість створення національної армії та виявилися не готовими до збройного протистояння з більшовицькою Росією.

Зазнавши поразки, на початку 1920-х років частина учасників українсько-російської війни залишили окуповану більшовиками Україну та заснували на

чужині низку товариств колишніх вояків армії УНР та ЗУНР. Деякі з цих організацій мали власні друковані видання чи надавали можливість своїм членам публікуватися на шпальтах інших українських еміграційних видань. Саме ці документи покладено в основу виставки. Доповнили експозицію оригінальні матеріали доби визвольних змагань, надані Фондацією імені Олега Ольжича. Відвідувачі дізналися про історію українських військових сил у 1917–1921 роках, про ініціаторів створення української армії, про людей – від генералів і старшин до простих вояків, – які свідомо почали нерівну боротьбу, але вірили в перемогу; про відомі та невідомі битви тієї війни, пам'ять про які зберігалася на чужині протягом десятиліть і сьогодні повертається в Україну.

Найкраще ідею виставки передають слова Голови Директорії та Головного Отамана армії УНР Симона Петлюри, які майже сто років по тому звучать як пророцтво: «Логіка розвитку національного руху на Україні веде до повторення військових подій 1918–1920 рр. Ми хотіли би, щоби неминучість їх була засвоєна ширшими кругами громадянства, як і той факт, що цей конфлікт матиме місце незалежно від форми влади в Росії».

Симон Петлюра
Поштова марка Української Народної Республіки.

Всі вони для нас мають однакову вагу, бо однаково не миряться з існуванням державної незалежності України і однаково будуть боротися проти неї і з нею, як політичними, так і мілітарними засобами» («Тризуб», 15 жовтня 1925 р.).

Катерина РОМАНОВА
головний науковий співробітник
відділу використання інформації
документів ЦДАЗУ

Зов'яла троянда

125-річчю від дня народження української співачки Марії Шекун-Коломийченко присвятили лекцію-концерт «Зов'яла троянда» викладачі та студенти факультету культури й мистецтв Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя та фахівці Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою.

Народжена в Єлисаветграді випускниця Московської консерваторії 1917 року вже виступала перед земляками-українцями в музично-драматичному товаристві «Кобзар». До нього її залучив чоловік Федір Коломийченко, тоді ще студент Московського комерційного інституту, уродженець села Прохори на Чернігівщині.

Співачка й економіст присвятили себе українській культурі. Федір у російській столиці, а з липня 1917-го до січня 1919-го в Києві, видавав українськомовний журнал «Шлях», був обраний членом Української Центральної Ради, працював економістом міністерства торгівлі й промисловості, секретарем міністра праці, виступав із вступним словом про стан української музики перед концертами дружини.

Лірико-драматичне сопрано камерної співачки зачаровувало меломанів у великих концертних залах Австрії, Польщі та Італії, а також Москви, Ленінграду, Одеси, Житомира,

Херсона й Самарканду і маленьких хатинках Ніжина й Чернігівщини. Вона виконувала весь відомий тоді світовий репертуар і твори українських композиторів.

«Заслуга М.Шекун-Коломийченко, – писала «Правда» 1925 року під час гастролей у Москві, – що вона знайомить нас із кращими творами чисто української музики...»

Мистецьку атмосферу початку ХХ століття в нашому місті вдало передали у формі камерного салонного музикування лауреати міжнародних конкурсів Любов Пархоменко, Сергій Гладарьов, Ярослав Йотка, Анастасія Іваненко-Коленда, Тетяна Дяченко. А якими натхненними були Маріанна Шульга, Світлана Подкользіна, Інна Мехеденко й Анастасія Бадай! Вони прекрасно виконали українські народні пісні, арії з опер і романси Миколи Лисенка, Петра Чайковського, Шарля Гуно, Антона Арєнського, Жоржа Бізе, Каміля Сен-Санса, Сергія Рахманінова.

Марію Шекун-Коломийченко, як і її чоловіка Федора Коломийченка, спіткала трагічна доля багатьох українських інтелігентів. Їх безпідставно репресували й розстріляли 1938 року.

Про їхній тернистий творчий шлях розповіла ведуча концерту Надія Онищенко.

(Вл.інф.)

Петро Карпенко-Криниця: я навіки свій край полюбив

Його ім'я майже невідоме в Україні, хоча з-під його пера вийшло 7 поетичних збірок. Про нього тільки зовсім недавно почули в Куликівському районі Чернігівщини, хоча він є нашим земляком. У радянський період це було зрозуміло, адже більшу частину свого життя поет провів на чужині, отже, автоматично вважався «українським буржуазним націоналістом». Дивно, що поета такого таланту, такої драматичної долі досі не помічають на Батьківщині. Тому спробуємо в рік столітнього ювілею поета пробити цей мур небуття і повернути його до рідного дому.

Петро Карпенко-Криниця (справжнє ім'я — Петро Дмитрович Карпенко) народився 22 грудня 1917 року в селі Бакланова Муравійка тепер Куликівського району Чернігівщини. На базі середньої освіти закінчив річні курси вчителів історії і працював учителем. Закінчив заочно історичний факультет учительського інституту в Києві й згодом (стаціонарно) — мовно-літературний факультет цього ж закладу, продовжуючи навчатися в Київському педагогічному інституті ім. М. Горького. Тоді ж і почав писати вірші та друкуватися. За рік перед Другою світовою війною був директором школи.

Радянську владу не шанував, і своїх проукраїнських настроїв не приховував. Під час війни в окупованій німецьким нацизмом Україні брав участь в національно-визвольному підпіллі. Працював кореспондентом газети «Українське Полісся», що виходила в Чернігові. В місті над Десною навесні 1942 року видав першу збірку — «Гримлять дороги».

Після розгрому чернігівського націоналістичного підпілля Карпенко перебрався на Київщину, де редагував газету «Іванківські вісті» (1942–1943). Від кінця 1943 року — в емігра-

ції. Був арештований нацистами, кінець війни зустрів оstarбайтером.

Після капітуляції Німеччини співробітничав у газеті «Українська трибуна» (Мюнхен), редагував журнал «Авангард».

1950 року перебрався до США. Працював робітником різних професій у Нью-Йорку, Детройті, Лос-Анджелесі. Здобув ступінь бакалавра бібліотекознавства в Оттавському університеті (1962), навчався в Американському російському інституті славістики (1963–1965). Був серед засновників Організації українських письменників у вигнанні «Слово» (1954).

Але одвічні для поетів «пошуки себе» затяглися. Відсутність близької рідної душі, ностальгія за Батьківщиною, постійні проблеми з пошуком роботи й житла призвели до нервового зриву. Після спроби самогубства 1965 року Карпенко потрапив на лікування до психіатричної лікарні, де й перебував до самої смерті, забутий нечисленними друзями та колегами. У літературних колах української еміграції його «поховали» ще 1968 року. Насправді Петро Карпенко прожив ще 35 років. Тільки недавно вдалося встановити справжню дату його смерті — 5 січня 2003 року. Поховано поета на українському цвинтарі в Саут-Баунд-Бруці (штат Нью-Джерсі, США).

Твори Карпенка-Криниці вирізняються драматичною напругою, контрастністю мотивів та образів (любов до всього українського, несприйняття імперського та радянського, боротьба УПА, неприкаяність молодого емігранта-патріота в Новому Світі, роздуми над майбутнім державним становленням України).

Автор поетичних збірок «Гримлять дороги», Чернігів, 1942; «Полум'яна земля», Мюнхен, 1947; «Підняті вітрила», Авгсбург, 1950; «Солдати мого легіону», Чикаго, 1951; «Поєми», Детройт, 1954; «Індійські баляди», Нью-Йорк, 1968.

Володимир ПОВОЗНИК,

завідувач районного музею, краєзнавець,
смт Куликівка Чернігівської обл.

*Хто сказав, що ці дні золоті,
Що світанки, як мрія, погожі?
Я дороги шукаю в житті
І дороги собі не знаходжу.
Я навіки свій край полюбив,
Та спокою і досі не знаю, —
На широкому лоні степів
У ярмі Українець конає.*
1940

*Я ще раз в житті заблудив, як в
безглуздій імлі...
Який нині день: понеділок, субо...
Лиш запах твоєї парфюми і том на
столі —
Поетії в прозі Артура Рембо.*

Каліфорнія, 1966.

«Москва!»

*Спитаю у сонця, гарячого друга:
«Хто в пащах в'язниць, сутеренах
сирих,
Упившиися злом нелюдської наруги,
Катує братів-сонцелюбів моїх?»*

*Хто краде в них казку привабного
світла,
Роки хто, як нить золоту, обрива,
Хто юність гвалтує іще нерозквітлу?»
І сонце одкаже: «Я знаю: Москва!»*

*Спитаю в землі, що дуднить
споконвіку
Громами походів, столунням боїв:
«Хто крові розлив незагачені ріки
І кров'ю лани, мов дощем, напоїв?»*

*У древній земля опанчі похмуріє,
І оповідь буде предовага мені —
Предстане оточений ордами Київ...
Полтава... Історії чорної дні...*

*Прокотиться Вчора оглушеним
громом,
І буде хлющати Сьогодні в крові...
Страшніше за пекло Гомори й Содому,
За Дантове пекло — свавілля Москви.*

*Мій друже, що вмієш цінити непокору,
Коли ти шепочеш молитви слова, —
Як вечора тінь запада ясного,
Чи рано встаєш, пам'ятай же, що
ворог,
Найбільший твій ворог — Москва!*

ПОЕТКУ Й ПРЕЗИДЕНТА надихали гори

МИХАЙЛО БОРИС. УКРАЇНЦІ В ГРУЗІЇ. Тбілісі., 2016.

Автор назвав свою роботу збіркою, в якій розкриває політичні, соціально-економічні причини еміграції українців до Грузії на різних етапах історії України; двосторонні відносини між Україною і Грузією; становище української діаспори в соціально-політичній структурі Грузії, а також про українців і грузинів, які зробили і роблять вагомий внесок у загальний розвиток культури, науки, мистецтва, літератури, спорту як українського, так і грузинського народів.

Як свідчать стародавні грузинські літописи, знайомство та зближення українського й грузинського народів відбулося в X-XI століттях. У взаємній зацікавленості рішучу роль відіграли політичні, воєнні та релігійні фактори. Ще в стародавні часи грузинські живописці розписували Києво-Печерську лавру. У хроніках 1153–1154 років літописець пише про шлюб Київського Великого князя Ізяслава Мстиславовича (сина Мстислава Великого, онука Володимира Мономаха) з дочкою грузинського царя Деметре I.

Поява перших українців на грузинській землі відбулася в другій половині XVIII століття, коли російська цариця Катерина II розігнала непокійну Запорізьку Січ. Тоді більшість козаків була змушена втікати на Південь. Багато їх поселилося в Грузії.

З приєднанням Грузії до Росії, що було скріплено Георгіївським Договором 1783 року, на грузинську територію ввели та розквартирували військові частини у складі яких служили й українці (малороси). Через довгострокову військову службу більшість із них

повністю втрачали зв'язки з рідними і після звільнення залишалися й оселялися на спеціально виділених земельних ділянках поблизу військових частин. Такі поселення поставали в основному біля населених пунктів Східної Грузії: Гомборі, Тетрі-Цкаро (Білий ключ), Цітелі-Цкаро (Червоні колодязі). Вони проіснували не довго і в середині XIX століття були ліквідовані. Їх мешканців прирівняли до державних селян.

Окрім цього, українське населення в Грузії поповнили переселені російською владою в середині XIX століття українські козаки з Чернігівської та Полтавської губерній у складі 200 сімей, які були розселені в Боржомській ущелині: Бакуріані, Ацкурі, Ахалціхе, Ахалкалакі та в інших місцях.

Першими українцями в Грузії, ставали також офіцери й службовці адміністративних закладів. Цей контингент був нечисленним і поповнював міське населення. Відміна кріпосного права в російській імперії дозволила селянам пересуватися в пошуках вільних земель. У другій половині XIX століття, після масового виселення абхазів до Туреччини, з'явилися вільні землі в Абхазії (Північно-Західна Грузія) на яких, окрім корінного населення, компактно поселилися греки, вірмени, українці, росіяни та інші народи.

Важливу роль у переселенні українців до Грузії відіграли: розвиток судноплавства по Чорному морю, будівництво портів, нових вузлів залізниці, курортів, підприємств промисловості. Така міграція зводилася до пошуків роботи і вільних земель. Майже третина українських мігрантів осідала в сільській місцевості, переважно на узбережжі Чорного моря (Сухумі, Батумі, Поті, Ланчхуті) та Тифліській губернії. Згідно з переписом населення Російської імперії 1897 року в Грузії проживало більше 10 тисяч українців.

З 1902 по 1913 роки в Тифлісі знаходилася та творила українська театральна трупа на чолі з М. Беляєвою, яка поставила більше 45 вистав. З 1903 по 1913 роки в Грузії разом зі своїм чоловіком етнографом К. Квіткою прожила і написала найкращі твори велика українська поетка Леся Українка. Саме грузини Сурамі першими оплакували її домовину 1 серпня 1913 року. А з 1880 по 1886 роки в Тифліській класичній гімназії навчався Михайло Грушевський – видатний історик, громадський діяч і Президент Української Народної Республіки. Про це нагадують і позначені пам'ятні місця, і літературно-мистецькі свята.

Михайло Борис викладає історію розвитку українсько-грузинських відносин і дякує грузинському народові за надання притулку українцям у різні часи історії та можливостей жити й трудитись на грузинській благодатній землі. За даними перепису на 1 січня 2002 року населення Грузії року складало – 4 371 535 осіб, з них українці становили – 7039 чоловік, 3328 з них мешкали в м. Тбілісі.

Автор подає 20 персоналій, які, не забуваючи про своє українське походження, зробили великий внесок у науковий, економічний, культурний і спортивний розвиток Грузії.

1 липня 1992 року 250 чоловік зібралися на загальні збори в залі Інституту грузинської літератури Тбілісі, в якому працював один із організаторів, доктор філологічних наук Володимир Чередніченко, і об'єдналися в Асоціацію українців – мешканців Грузії. Незважаючи на соціальні й економічні труднощі, Асоціація намагається надавати посильну допомогу українцям у задоволенні культурно-освітніх, інформаційних, соціальних потреб, а також у відродженні національних культурних традицій, звичаїв та розвитку й збереженні рідної мови українського народу.

Асоціація є членом всеукраїнських та міжнародних об'єднань. З 1994 року її очолює Михайло Федорович Борис. Сімдесятитрирічний підполковник у відставці, один із ініціаторів і засновників першої української громадської організації в Грузії, член Президії Української Всесвітньої Координаційної Ради, нагороджений орденами Грузії й України: орденом Честі Грузії, орденом України «За заслуги III ступеня», орденом УПЦ Київ-

ського патріархату і всієї Русі-України «Святого Архистратига Михаїла». Він заслуговує на всі ці відзнаки вже за написання рецензованої збірки. А чоловік разом із однодумцями організовує добродійні концерти, виставки, дитячий театр, бібліотеку, суботні школи та студії української мови, гуртки народної творчості, співпрацює з міжурядовими українсько-грузинськими комісіями.

У Грузії зареєстровано близько 50 компаній із українським капіталом, у тому числі 27 компаній, які перебувають у повній власності українських фізичних та юридичних осіб, і 10 компаній, у яких частка українського капіталу перевищує 50 відсотків. Діяльність таких компаній зосереджена в понад 20 сферах ділової активності, в тому числі торгівлі та дистрибуції, будівництві та нерухомості, транспорті та перевезеннях, сільському господарстві, виробництві продуктів харчування, ресторанному бізнесі, туризмі та інших.

Грузія засуджує російську агресію проти України, не визнає результатів кримського референдуму та анексію Росією АР Крим і міста Севастополя, послідовно підтримує суверенітет і територіальну цілісність України, виступає співавтором резолюцій і заяв з українського питання в рамках ООН, ОБСЄ, РЕ, інших міжнародних організацій та їх парламентських асамблей. У 2014 році Парламент Грузії тричі приймав резолюції на підтримку суверенітету й територіальної цілісності України.

Все це – результати активної присутності в Грузії української діаспори, яка сьогодні потребує такої ж підтримки з боку української влади.

Надія ПЕТРЕНКО

На фото: Михайло Борис

КОНФЕРЕНЦІЇ

Коли Бог заговорив рідною мовою...

Всеукраїнську наукову конференцію «V Філаретівські читання» Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Сіверський інститут регіональних досліджень, Ніжинський краєзнавчий музей імені Івана Спаського та Місцева Християнська Церква Півної Євангелії «Царство віри» приурочили до 500-річчя Реформації.

Подія європейського звучання зацікавила, спонукала до наукових розвідок істориків, філософів, релігієзнавців із Ніжина, Чернігова, Києва, Полтави, Дніпра. Їх привітав ректор Гоголівського вишу, кандидат історичних наук, доцент Олександр Самойленко, підкресливши актуальність реформації для сучасної України. З ним погодилися міський голова Анатолій Лінник та пастор Місцевої Християнської Церкви Півної Євангелії «Царство Віри» Володимир Леонтьєв.

Ректор Київського Біблійного інституту Сергій Манелюк переконав нас у тому, що Реформація мала великий вплив на формування національної свідомості народів Європи. Цьому сприяли п'ять основних постулатів, а саме: писання, віра, благодать, прощення Христа і слава, яка належить тільки Богові. Переклад Мартином Лютером Біблії на німецьку мову сформував німців як націю. Тому що Бог заговорив до них їхньою рідною мовою. Чому ж українці ще не ідентифікували себе як націю через Боже слово, маючи Пересопницьке Євангеліє, переклади Пантелеймона Куліша, Івана Пулюя, Івана Огієнка?... Такі запитання й думки звучали в залі.

В епоху Реформації почалося формування ідеалу сім'ї, доводив бакалавр релігієзнавства, магістрант теології Українського Адвентистського Центру вищої освіти Богдан Коваль.

Дискусійним став виступ кандидата педагогічних наук, викладача Київського інституту інтелектуальної власності та права національного університету «Одеська юридична академія» Зої Хитрої, яка розглянула історичні здобутки, проблеми та виклики сучасної освіти в контексті ідеї Реформації-500.

Лютеранство із православ'ям порівнював у XIX столітті Філарет (Гумілевський), який останні роки життя, з 1859 до 1866, завершив у сані архієпископа Чернігівського. Його праця, як пам'ятник теології, перевидана в Чернігові 2003 року в редакційно-видавничому відділі ЧДПУ ім. Т.Г.Шевченка з передмовою кандидата історичних наук, доцента Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка Олександра Тарасенка.

До учасників читань другого дня вже в міській раді приєдналися науковці з Білорусі та Польщі аби взяти участь у Міжнародній науковій конференції «Просвітництво та релігія: від протистояння до взаємодії». Всі згодилися з модераторами: доктором історичних наук, професором, завідувачем кафедри історії України нашого університету Євгеном Луняком та кандидатом історичних наук, доцентом названої кафедри Олександром Кривобоком в тому, що до протистоянь і конфліктів часто призводить релігійна обмеженість.

Дослідником історії церков був український філософ, письменник і проповідник, церковний і культурний діяч, єдиний єпископ Відомства православного сповідання Російської імперії на території Речі Посполитої Григорій Осипович Кониський, який народився в Ніжині 1717 року. Про його подвижницький життєвий шлях цікаву доповідь зробив кандидат історичних наук, науковий спів-

робітник Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України» Ярослав Фошан.

Актуальними вважає спроби реформування Російської Православної Церкви обер-прокурором святійшого синоду Іваном Мелісіно, що належав до кола Григорія Кониського, магістрант природничого факультету Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя Олександр Пархоменко.

Католицька релігія залишилася провідною в Польщі, тому що її народ пішов дорогою контрреформації. Про це доповідав професор Інституту історії університету в Лодзі Ковальчик Рафал Віктор.

Порушувалися різні проблеми, висловлювалися різні точки зору, які сходилися в тому, що людина живе не в природі, а в історії, а людська історія (як історія людяності) починається з Христа.

Надія ОНИЩЕНКО

Вселюдський мудрець з українським серцем

Світ і досі ловить мудрість Сковороди, приміряючи його до нашого часу. Так у вітальному слові визначив напрямки Міжнародної науково-практичної конференції «Морально-світоглядне природовідповідне й культуровідповідне вчення Г. С. Сковороди в сьогоденні» голова Українського фонду культури імені Бориса Олійника Олександр Бакуменко.

На думку завідувача відділу історії філософії України Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України, доктора філософських наук Сергія Йосипенка майбутнє України значною мірою залежить від того, як ми трактуватимемо образ і надбання українського мудреця. І тому організатори конференції, а це громадський організаційний комітет з підготовки й проведення Всеукраїнських Сковородинських навчань «Пізнай себе», Інститут генези життя та Всесвіту, Духовно-просвітницький центр м. Києва, вибудували програму роботи таким чином аби відшукати справжнього Сковороду в його різноманітних мистецьких проявах.

Нам усім треба дуже добре пам'ятати заклик Григорія Сковороди «Пізнай себе!» Якби еліта, якби творча частина суспільства пізнала себе – ким вона, еліта, є, куди вона, власне, йде і чого хоче, – нам усім було б легше жити, і Україна була б зараз стабільнішою. Це з вітального слова академіка НАН України, голови Українського міжнародного комітету з питань науки й культури при НАН України Ярослава Яцківа.

Теоретик філософії, народний мандрівний філософ – такими є штучні образи Сковороди. А який же він справжній?

Відповіді прозвучали в обґрунтованих доповідях – літературознавця й культуролога Олександра Шокала (модератора конференції), доктора педагогічних наук, професора, академіка Національної академії педагогічних наук України Георгія Філіпчука, кандидата мистецтвознавства, доктора філософії, професора Київського міжнародного університету Лариси Горенко, кандидата мистецтвознавства, доцента Київського національного університету культури й мис-

тецтва Ігоря Тилика, доктора філологічних наук, директора Центру Сковородинознавства Переяслав-Хмельницького педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди, академіка АН Вищої освіти України Миколи Корпанюка, кандидата філологічних наук, заступника директора з наукової та видавничої діяльності Інституту літератури імені Т.Г.Шевченка НАН України Сергія Гальченка.

Вони активно підтримали ідею створення в Києві музею Г. С. Сковороди та фонду його імені. Його першим експонатом може стати виставка картин «Основи», присвячена великому українському філософу, поету й просвітителю Григорію Сковороді. Автор – заслужений художник України, один із найпомітніших вітчизняних митців станкового живопису сьогодення Генрі Ягодкін.

– Тематика цієї виставки – Григорій Савович Сковорода. Тут представлено 37 творів, і всі вони про українського генія. Посилено я працював над цим циклом десь півтора року. Деякі картини створив ще студентом, а внутрішню я готувався до цього циклу все життя. Поїздка в Чорнухи, на батьківщину Сковороди, ще більше спонукала мене до роботи. Бо я бачив той рельєф, який бачив і Григорій Савович, переймався його враженнями... А вони для художника – основа творчості, – розповідав Генрі Ягодкін.

Цікаві наукові розвідки опубліковані в збірнику матеріалів конференції, зокрема доктора філософії, професора Міланського університету Марії Грації Бартоліні, доктора філософії професора Українського вільного університету (м. Мюнхен) Роланда Піча, доктора філологічних наук, письменника, професора Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди Леоніда Ушкалова.

Твори Григорія Сковороди написані для освіченої людини, але не тільки для науковців. Вони для тих, у кого в зріла внутрішня потреба осягнення мудрості вселюдського мудреця з українським серцем.

Надія ОНИЩЕНКО

На фото: картина Генрі Ягодкіна

Засновник – Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Реєстраційне свідоцтво
№ 352-24ПР, серія ЧГ,
від 6 березня 2007 року
Р/р 31253365108946 НДУ ім. М.Гоголя
код 02125668 ДКСУ м. Київ
МФО 820172

(благодійний внесок на розвиток Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою)

Склад редакції:

Онищенко Н.П., редактор,
Бойко О.Д., докт. політ. наук, проф.,
Мельничук О.В., докт. фіз.-мат. наук, проф.,
Астаф'єв О.Г., докт. філол. наук, проф.,
Михед П.В., докт. філол. наук, проф.,
Самойленко Г.В., докт. філол. наук, проф.,
Стребкова І.О., канд. філол. наук.

Макет та верстка — Іваницька О.І.

Адреса редакції:

Центр гуманітарної співпраці
з українською діаспорою, кімната 210
вул. Графська, 2,
м. Ніжин, 16602, Україна
Тел./факс: (04631) 7-19-59
E-mail: ukr_diaspora@ukr.net,
diaspora@ndu.edu.ua

<http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/tsentr-gumanitarnoji-spiivpratsi-z-ukrajinskoyu-diasporoyu/vidannya-ukrajinskij-dim>